

Uaktualnienie rekomendacji o zmiany bieżące w obszarze sektora i legislacyjnych

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Obecna sytuacja sektora mody.....	4
1.1 Standardy ekologiczne.....	4
1.2 Wyzwania technologiczne	4
2. Perspektywy dla branży w Polsce i na świecie.....	5
2.1 Przyszłości branży mody w świetle trendów, które będą mieć decydujący wpływ na jej rozwój	6
2.2 Wpływ Komisji Europejskiej na rynek mody	9
3. Założenia metodologiczne	11
4. Zestawienie rekomendacji w obszarze edukacji	14
4.1 Potrzeby sektora w zakresie kompetencji pracowników	15
4.2 Kształcenie formalne jako interesująca forma zdobycia zawodu	24
4.3 Edukacja pozaformalna jako interesująca forma zdobycia lub podniesienia kwalifikacji	30
4.4. Współpraca z uczelniami	33
5. Sektor przemysłu mody jako atrakcyjne miejsce pracy.....	38
6. Zawody przyszłości w sektorze mody.....	39
Podsumowanie.....	46

Wprowadzenie

Opracowanie zawiera uaktualnienie rekomendacji o zmiany bieżące w obszarze sektora i w oparciu o nowo sformułowane i obowiązujące przepisy prawne.

Przedstawia aktualną sytuację sektora, perspektywy rozwoju dla branży oraz zestawienie rekomendacji w obszarze edukacji formalnej i poza formalnej. Podkreślono w opracowaniu znaczenie strategii Parlamentu Europejskiego i jaki wpływ ma Komisja Europejska na rynek mody w Polsce i UE. Duży fragment opracowania poświęcony jest potrzebom sektora w zakresie kompetencji nie tych z zakresu wiedzy i umiejętności ale kompetencji miękkich pracowników, co zdaniem pracodawców i wyników badań przeprowadzonych w ramach BBKL ma ogromne znaczenie w procesie przygotowania pracowników do wejścia i funkcjonowania na rynku pracy. Przemysł mody został zaprezentowany jako atrakcyjne miejsce pracy w zawodach, które pojawiły się aktualnie na rynku w branży i są zawodami, które przez najbliższe lata będą stanowiły wyzwanie dla szkół branżowych oraz uczelni przygotowujących pracowników dla przemysłu mody.

Uaktualnienie rekomendacji ma na celu wskazanie, w oparciu o aktualne trendy oraz zmiany zachodzące w sektorze, kierunku rozwoju kształcenia specjalistów dla branży w taki sposób aby sprostać potrzebom sektora w zakresie kompetencji pracowników, nabywania nowych umiejętności, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, przygotowania kadry nauczycieli i współpracy na poziomie – szkoła - uczelnia – pracodawca.

1. Obecna sytuacja sektora mody

Przypomnijmy Sektor Przemysłu Mody i Innowacyjnych Tekstyliów obejmuje wyspecjalizowane i różniące się od siebie przedsiębiorstwa. Kierując się klasyfikacją PKD możemy podzielić go na trzy gałęzie przemysłu: tekstylny/włókienniczy (Dział 13), odzieżowy (Dział 14), oraz skórzany (Dział 15). Podział ten nie obrazuje jednak złożoności sektora, gdyż jedną z cech charakterystycznych jest wysoce posunięta specjalizacja poszczególnych firm, związana ze specyfiką wytwarzanych produktów. Zupełnie inne procesy realizowane są w firmie produkującej skóry, a tej wytwarzającej obuwie. Ma to związek z zaangażowaniem dedykowanych technologii produkcyjnych, różniących się, w zależności od rodzaju wytwarzanych produktów, wykorzystywanych surowców oraz sposobu obróbki. Takie zróżnicowanie powoduje, że poszczególne firmy branżowe mają różne potrzeby głównie w zakresie kompetencji kadr.

Wyzwaniami stojącymi przed branżą mody i tekstyliów będą m. in. dostosowanie produkcji do odpowiednich standardów ekologicznych oraz wprowadzenie i rozwój rozwiązań cyfrowych. Eksperti prognozują rozwój technologii związanych z mierzaniem ubrań online oraz jeszcze większą popularność slow-fashion, czyli rozważnego podejścia do mody i zakupów.

1.1 Standardy ekologiczne

53% przedstawicieli przedsiębiorstw modowych i tekstylnych jest zdania, że dostosowanie produkcji do odpowiednich standardów ekologicznych jest kluczowym wyzwaniem dla branży w przyszłości. Pokrywa się to z oczekiwaniami konsumentów. Eksperti twierdzą, że świadomość klientów dotycząca ekologii oraz oddziaływania produkcji odzieży na środowisko jest coraz większa. Rosnąca popularność nurtu slow-fashion – który polega na rezygnacji z „siecówkowej” odzieży niskiej jakości, na rzecz ubrań droższych, ale stworzonych z dobrych materiałów i lepiej wykończonych – jest już widoczna na rynku. Wdrażanie zrównoważonych rozwiązań nie wynika jednak wyłącznie z chęci sprostanania wymaganiom klientów, ale również z uwarunkowań prawnych, związanych z gospodarką obiegu zamkniętego.

1.2 Wyzwania technologiczne

Nowe rozwiązania technologiczne odgrywają coraz ważniejszą rolę w branży mody. Pandemia Covid-19 spopularyzowała zamawianie ubrań online. Problemem jest tutaj fakt, że

nie jesteśmy do końca w stanie przewidzieć i wyobrazić sobie, jak dany krój czy kolor będzie pasował do naszej sylwetki. Rozwiązaniem tej niedogodności może być produkt cyfrowy, pozwalający mierzyć ubrania zdalnie i spersonalizować je jeszcze przed etapem produkcji.

Wyzwanie dotyczące wprowadzenia i rozwoju rozwiązań cyfrowych zostało uznane za istotne przez 35% badanych pracodawców. Na te rozwiązania uwagę zwrócili także eksperci branży. Z ich prognoz wynika, że w perspektywie najbliższych 5 lat będziemy mieć do czynienia z coraz szybszym rozwojem technologii, pozwalających na zdalne mierzenie i personalizowanie ubrań.

2. Perspektywy dla branży w Polsce i na świecie

Aktualne raporty rynkowe wskazują, że trudna sytuacja, szczególnie w sektorze odzieżowym, panuje nie tylko w Polsce ale i całej Europie.

Pośród 27 państw UE ogólnie w sektorze tekstylnym – odzieżowym Polska zajmuje:

- 3 miejsce w zatrudnieniu z udziałem w rynku UE 11% za Włochami i Rumunią;
- 3 miejsce w ilości firm z udziałem w rynku UE 11% za Włochami i Rumunią;
- 6 miejsce w produkcji z udziałem w rynku UE 4%, za Włochami, Niemcami, Francją, Hiszpanią i Portugalią;
- 7 miejsce wśród eksporterów z udziałem w rynku UE 3% za Włochami, Niemcami, Hiszpanią, Francją, Holandią i Belgią;
- 8 miejsce w nakładach inwestycyjnych z udziałem 5 % za Niemcami, Włochami, Francją, Holandią, Belgią, Austrią i Hiszpanią.

W najbliższej przyszłości polskie przedsiębiorstwa z branży mody w swoich zamierzeniach i planach muszą uwzględniać trendy w rozwoju światowej gospodarki w tym przede wszystkim zmiany klimatyczne i ochrona środowiska naturalnego oraz transformacja cyfrowa, automatyzacja i rozwój sztucznej inteligencji (AI).

Ponadto zmierzają się z trendami rozwojowymi rozumianymi jako kierunki rozwoju poszczególnych obszarów, wpływające na dynamikę gospodarczą i społeczną, takimi jak:

- rozwój gospodarki przyjaznej środowisku naturalnemu,
- rozwój zrównoważonego i czystego (ekologicznego) transportu,
- zwiększenie udziału energii odnawialnej i alternatywnej w bilansie energetycznym,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu i ich skutkom,
- rozwój zrównoważonego społeczeństwa,
- rozwój zrównoważonego rolnictwa,
- zapewnienie bezpieczeństwa,

- postępująca cyfryzacja społeczeństwa,
- zapewnienie wysokiej jakości opieki zdrowotnej.

Za tymi wyzwaniem stoją nowe oczekiwania wobec kadr sektorowych, nowe kwalifikacje i kompetencje, które w krótkim czasie będą oczekiwane przez pracodawców.¹

2.1 Przyszłości branży mody w świetle trendów, które będą mieć decydujący wpływ na jej rozwój

Przemysł tekstylny, odzieżowy, skórzany i obuwniczy to branże będące synonimem innowacji, badań i szerokiej wiedzy. Producenci z tego sektora, marki modowe oraz sprzedawcy detaliczni coraz częściej włączają do swojej działalności najnowsze technologie, na różnych etapach produkcji. Technologie takie jak np. sztuczna inteligencja (AI)² czy blockchain³, które pozwalają poszczególnym sektorom na przechodzenie od gospodarki liniowej do gospodarki obiegu zamkniętego czego przykładem jest wykorzystanie światłowodów i druku 3D. Ważne miejsce zajmuje robotyka i automatyka, digitalizacja oraz materiały i inteligentne produkty.

Dziś sektor TCLF należy do najbardziej innowacyjnych i produktywnych sektorów w Europie, a jego roczny obrót wynosi ponad 200 miliardów euro. Około 225,000 firm zatrudnia 2.2 miliona pracowników, w tym 66% stanowią kobiety. ⁴Branże te są kluczowymi podmiotami gospodarczymi w wielu krajach europejskich, zwłaszcza we Włoszech, Rumuni, Hiszpanii, i Portugalii, Polsce i w Niemczech, gdzie eksport tych wyrobów poza UE jest równie ważny, jak rynek wewnętrzny Unii Europejskiej.

Europejski przemysł TCLF jest wyjątkowy i ceniony na całym świecie. Doceniane jest wyjątkowe wzornictwo, dbałość o szczegóły, styl, trendy i wzory kolorystyczne. Technologia, innowacje produktowe a przede wszystkim wysoka jakość i zapewnione standardy. Na szczególną uwagę zasługuje dbałość o środowisko i rosnąca odpowiedzialność społeczna.

---

¹ T. Wawrzyniak :Obraz sektora odzieżowo – tekstylnego w wymiarze polskim i europejskim. PIOT-Związek Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego; 2023

² Sztuczna inteligencja (AI) to dziedzina informatyki zajmująca się tworzeniem systemów komputerowych wykonujących zadania, które normalnie wymagają ludzkiego myślenia. AI może obejmować wiele różnych technologii, w tym uczenie maszynowe, przetwarzanie języka naturalnego, rozpoznawanie obrazów lub przetwarzanie głosu

³ Blockchain może być używany do śledzenia przepływu towarów i materiałów przez łańcuch dostaw. Dzięki temu firmy mogą zapewnić, że ich produkty pochodzą od etycznych i zrównoważonych dostawców.

⁴ <file:///C:/Users/Ucze%C5%84/Desktop/broszura%20moda.pdf> [dostęp:01.09.2023]

Schyłek ubrań fast fashion⁵

W czerwcu 2023 Parlament Europejski zagłosował⁶ za przepisami umożliwiającymi skuteczną walkę z nadprodukcją tekstyliów i ubrań oraz nadmiernym konsumpcjonizmem. zyskała aprobatę wszystkich grup politycznych.

Idea szybkiej mody, czyli masowej produkcji ubrań sprzedawanych po niskich cenach i w dużych nakładach, jest chętnie promowana przez sieciówki. Jej model biznesowy opiera się na powielaniu trendów z wybiegów mody i dostarczaniu ich konsumentom w krótkim czasie, tanio i zwykle wykonanych z gorszych jakościowo materiałów. Szybkie ubrania produkowane są często poza Europą, w krajach o tańszej sile roboczej i szyte w złych warunkach.

Bo, jak informuje Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, w ostatnich dekadach ilość ubrań kupowanych przez mieszkańców UE wzrosła o 40 proc. Według statystyk w 2020 r. mieszkańcy UE kupili 6,6 mln ton ubrań i butów, co daje 14,8 kg na głowę, wydając na wszystko średnio 820 euro. Dodajmy, że dane te dotyczą częściowo okresu pandemii, kiedy to dochody przemysłu tekstylnego zmalały nawet o 9 proc., dzisiaj więc liczba kupowanych przez Europejczyków ubrań zapewne wzrosła. Popularność fast fashion napędzana jest spadkiem cen ubrań oraz wspomnianym już niesamowitym tempem z jakim moda zaczęła trafiać z wybiegów do rąk klientów.

Ekspertki alarmują, że dzisiaj tylko 1 proc. używanej odzieży przetwarzany jest na nowe ubrania, to dlatego, że technologie umożliwiające recykling odzieży do włókien pierwotnych dopiero raczkują.

Moda na lata

Parlament zamierza to zmienić. Unijni politycy chcą, żeby ubrania od samego początku projektowane były z myślą o gospodarce w obiegu zamkniętym. W praktyce oznacza to, że muszą być trwalsze, aby wytrzymać wiele cykli życia, zawierać materiały nadające się do recyklingu, a najchętniej wykorzystywać ponadczasowe style i wzornictwo, dzięki czemu nie będą się tak szybko dezaktualizować. Nowe ubrania powinny być bardziej wytrzymałe, służyć dłużej, być łatwe do naprawy, ponownego użycia lub recyklingu.

---

⁵ Celem *fast fashion* jest dostarczanie konsumentom modnych ubrań, inspirowanych najnowszymi trendami w szybkim czasie i w niskich cenach

⁶ Idea ukrócenia tzw. fast fashion zyskała aprobatę wszystkich grup politycznych: „za” rozwiązaniem zagłosowało 600 osób, „przeciw” jedynie 17. Idea szybkiej mody, czyli masowej produkcji ubrań sprzedawanych po niskich cenach i w dużych nakładach, jest chętnie promowana przez sieciówki.

Eksperti parlamentarni uważają że takie elementy jak zamki błyskawiczne, zapięcia i inne elementy szycia powinny być łatwe do odłączenia, a liczba szwów musi być taka , aby ułatwić recykling.

Parlament Europejski jest też za tym, żeby producenci oferowali konsumentom usługi konserwacji lub naprawy towarów; niektóre firmy już oferują klientom długoterminowe gwarancje, które obejmują bezpłatną naprawę lub wymianę produktu lub instrukcje dotyczące naprawy. PE chce także poprawić również warunki produkcji materiałów, butów i ubrań trafiających na rynek UE.

Celem strategii KE jest, aby do 2030 r. ubrania na rynku UE były bardziej trwałe i nadawały się do recyklingu, składały się w dużej mierze z włókien pochodzących z recyklingu, były wolne od substancji niebezpiecznych i produkowane w sposób przyjazny dla środowiska, przy jednoczesnym poszanowaniu praw społecznych.⁷

Przerabianie ubrań nowa strategia w modzie na rynku europejskim.

Przemysł mody powinien nauczyć się przetwarzać to co już jest wyprodukowane. Ponowne wykorzystanie starych ubrań stawia na upsailing czyli przeróbki aby przedłużyć żywotność produkowanych wyrobów. To nie tylko pomaga środowisku ale jest też tam potencjał twórczy tzw. redizajn to wykorzystanie nie sprzedanych towarów odpadów, które w ręku projektanta stają się cennym inspirującym surowcem. Można je pociąć, zszyć lub inaczej zestawić. Firmy branży mody rozumieją jak ważny jest dla ich wizerunku zrównoważony rozwój. Duże sieci odzieżowe nawiązują współpracę z projektantami dla których podstawowym surowcem są stare ubrania i produkują na dużą skalę odzież skierowaną do swoich klientów. Przykładem może być kolekcja szwedzkiej firmy skierowana do klienta biznesowego w dużej ilości 5 tyś. sztuk.

Ważnym elementem w tym procesie jest właściwa segregacja wyrobów odzieżowych na etapie sortowania. Są kraje w tym Szwecja gdzie ubrania są poddawane recyklingowi przemysłowemu. Maszyna określa dokładnie proporcje włókien np. bawełnianych oraz

---

⁷ Parlament Europejski chce skończyć z fast fashion Jowita Kiwnik Pargana 01.06.2023
[/https://www.dw.com/pl/parlament-europejski-chce-sko%C5%84czy%C4%87-z-fast-fashion/a-65795555](https://www.dw.com/pl/parlament-europejski-chce-sko%C5%84czy%C4%87-z-fast-fashion/a-65795555)
[dostęp. 02.09.2023]

poliestrowych co ma ogromne znaczenie dla dalszego procesu przetwarzania odpadów tekstylnych.

Dużym wyzwaniem dla konsumentów jest ograniczenie zakupów nowych ubrań. Te zaprojektowane i wytworzone ze starych ubrań często są lepszej jakości i wytrzymują konkurencje z nowymi.

Parlament Europejski jest też za tym, żeby producenci tekstyliów oferowali konsumentom usługi konserwacji lub naprawy wytwarzanych towarów; niektóre firmy już oferują klientom długoterminowe gwarancje, które obejmują bezpłatną naprawę lub wymianę produktu lub instrukcje dotyczące naprawy.

W założeniach jest aby ubrania na rynku UE do 2030 r. były trwalsze i nadawały się do ponownego przerobienia - recyklingu, wyprodukowane powinny być w dużej mierze z włókien pochodzących z recyklingu, nie posiadały substancji niebezpiecznych i produkowane były w sposób przyjazny dla środowiska, przy jednoczesnym zachowaniu i poszanowaniu praw społecznych. W Europie wszyscy mówią, że najwyższy czas zadbać o ograniczenie i zrównoważenie tekstyliów.

2.2 Wpływ Komisji Europejskiej na rynek mody

Komisja Europejska stale pracuje nad regulacją rynku mody. W raporcie *Zrównoważony rynek mody. Przewodnik po strategii UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych o obiegu zamkniętym*, został zawarty skrót najważniejszych postanowień, które w najbliższym czasie powinny stanowić fundament rynku odzieżowego w Polsce i UE.

Najważniejsze obszary zmian wskazane przez Komisję Europejską (model gospodarki obiegu zamkniętego,

W odniesieniu do szeroko rozumianego Sektora Tekstylnego-Odzieżowego:

- stworzenie spójnych ram i wizji transformacji w sektorze tekstylnym-odzieżowym
- zwiększenie odporności i konkurencyjności sektora
- postanowienie, by „szybka moda wyszła z mody

W odniesieniu do produkcji, produktów oraz łańcuchów dostaw w sektorze tekstylno-odzieżowym:

- zmniejszenie śladu środowiskowego wyrobów tekstylno-odzieżowych w całym cyklu ich życia
- zapewnienie, by wyroby tekstylno-odzieżowe wprowadzone na rynek UE były trwałe i nadające się do recyklingu, w znacznym stopniu wykonane z włókien wtórnych, wolne od substancji niebezpiecznych, produkowane z poszanowaniem dla środowiska i praw socjalnych (ekoprojektowanie)
- zmniejszenie zależności od surowców pierwotnych
- wyeliminowanie spalania i składowania wyrobów tekstylno-odzieżowych do minimum. Oznacza to, że producenci ubrań mogą ponosić odpowiedzialność finansową albo odpowiedzialność finansową i organizacyjną na etapie cyklu życia produktu, gdy ten staje się odpadem tekstylnym.

W odniesieniu do pracowników i konsumentów w sektorze tekstylno-odzieżowym:

- poprawa warunków pracy zgodnie z międzynarodowymi normami pracy
- zapewnienie, by konsumenci korzystali z wysokiej jakości wyrobów tekstylno-odzieżowych po przystępnej cenie
- zapewnienie rzetelnej informacji dotyczącej produktów tekstylno-odzieżowych (wprowadzenie paszportów produktów, w ramach których zgromadzone i udostępnione zostaną informacje o produkcie, jego wpływie na środowisko i łańcuchu dostaw)
- Jest to gwarancja przejrzystości informacji, ułatwiająca konsumentom świadome podejmowanie decyzji zakupowych.
- wyeliminowanie greenwashingu przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji konsumenta oraz wprowadzeniu jasnych zasad używania określeń typu „eko”, „zielone”, „przyjazne środowisku”.
- zapewnienie dostępności usług w zakresie ponownego użycia i naprawy.⁸

---

⁸ ZRÓWNOWAŻONY RYNEK MODOWY Przewodnik po strategii UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych o obiegu zamkniętym, Warszawa 2022; Instytut Zrównoważonego Rozwoju i Środowiska ; https://ungc.org.pl/wp-content/uploads/2022/11/Raport_Zrownowazony_Rynek_Modowy.pdf {dostęp:02.09.2023}

3. Założenia metodologiczne

Rekomendacje w obszarze edukacji, które odzwierciedlają potrzeby sektora przemysłu mody i opinie ekspertów zgodnie ze stanem na 2022-2023 rok stały się podstawą do uaktualnienia rekomendacji, w ramach działań Rady Sektorowej ds. Kompetencji Sektora Przemysłu Mody i Innowacyjnych Tekstyliów, Uaktualnienie rekomendacji o zmiany bieżące w obszarze sektora i legislacyjnych „Uaktualnienie rekomendacji o zmiany bieżące w obszarze sektora i legislacyjnych” oraz dokument o charakterze strategicznym pn. „Rekomendacje zmian/rozwiązań w obszarze edukacji dla sektora przemysłu mody do 2027 roku”. Analiza stała się podstawą do dokonania weryfikacji i aktualizacji przedstawionych w wyżej wymienionych dokumentach rekomendacji.

Aktualizacja rekomendacji oparta jest na :

- wywiadach i konsultacjach z ekspertami branżowymi
- analizy danych zastanych - analizie desk research.

W tym celu przeprowadzono wywiady z ekspertami branżowymi, pracodawcami z branży, podmiotami zajmującymi się kształceniem formalnym/ szkoły i uczelnie/ i pozaformalnym oraz przedstawicielami Rady Sektorowej ds. Kompetencji Sektora Przemysłu Mody i Innowacyjnych Tekstyliów. Analiza desk research dotyczyła materiałów, raportów publikacji dotyczących sytuacji w sektorze. Analizie w szczególności poddano Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego dla Branży mody i innowacyjnych tekstyliów /wyniki I edycji badań⁹, Strategia dla Zrównoważonych Tekstyliów Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu wydanego w dniu 30 marca 2022 r. przez Komisję Europejską, Strategia na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym (EU Strategy For Sustainable And Circual Textiles COM (2022 141final), Przewodnik po strategii UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych o obiegu zamkniętym, Sektorową Ramę Kwalifikacji dla Przemysłu Mody¹⁰, raport podsumowujący pilotażowe wdrożenie Sektorowej Ramy Kwalifikacji dla Przemysłu Mody, oraz regulacji

---

⁹ Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego (BBKL) to projekt Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Celem BBKL jest dostarczenie wiedzy na temat obecnego i przyszłego zapotrzebowania na kompetencje w sektorze mody i innowacyjnych tekstyliów.

<https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/branzowy-bilans-kapitalu-ludzkiego-branza-mody-i-innowacyjnych-tekstyliow-broszura> [dostęp 22.08.2023]

¹⁰ Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Przemysłu Mody (SRK PM; <https://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-dla-przemyslu-mody-srk-pm/>) [dostęp: 18.08.2023]

prawnych mających wpływ na obszary działań wskazanych w rekomendacjach dla sektora przemysłu mody w obszarze edukacji.

W szczególności analizie poddano następujące dokumenty i regulacje prawne:

1. Strategia dla Zrównoważonych Tekstyliów Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu wydany w dniu 30 marca 2022 r. przez Komisję Europejską Strategia na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych w obiegu zamkniętym.
2. Raport PARP Grupa PFR: Branżowy Bilans Kapitału Ludzkiego - Moda i innowacyjne tekstylia (raport z I edycji badań). 2022
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe z późniejszymi zmianami, w szczególności zmiany wynikające z Ustawy z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (**t.j. Dz. U. z 2023 poz. 900**)
4. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo oświatowe (**Dz.U. poz. 950**)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (**Dz.U poz. 991, z późn. zm.)**
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 maja 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego
7. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (**Dz. U. z 2020 r. poz. 226**)
8. Obwieszczenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego albo dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe

13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych **(Dz.U. poz. 652)**
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie **(Dz. U. poz. 1707)**
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych **(Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.)**
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu **(Dz. U. poz.391)**
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego albo dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe **(Dz.U. poz. 16720)**
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego **(Dz.U. poz. 1211)** z 27-06-2023
19. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych **(Dz. U. poz. 497)**
20. Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy **(M.P. poz. 145)**
21. U S T A W A z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Tekst ustawy ustalony ostatecznie po rozpatrzeniu poprawek Senatu)

4. Zestawienie rekomendacji w obszarze edukacji

Transformacja sektora wymaga wysoko wykwalifikowanej kadry, na co wskazuje w Strategii dla Zrównoważonych Tekstyliów Komisja Europejska. Rozwój kwalifikacji potrzebnych do transformacji ekologicznej i cyfrowej – Pakt na Rzecz Umiejętności.

W dniu 10 listopada 2020 r. Komisja zainaugurowała Pakt na rzecz Umiejętności. Jest to projekt, którego celem jest wsparcie w podniesieniu i przekwalifikowaniu kadr w Unii Europejskiej z związku z transformacją ekologiczną i cyfrową unijnej gospodarki. W ramach Paktu na rzecz Umiejętności wsparła utworzenie partnerstwa na rzecz umiejętności dla ekosystemu tekstylno-odzieżowego w celu podnoszenia i zmiany kwalifikacji oraz nabywania i przekazywania umiejętności ekologicznych i cyfrowych, w tym wiedzy na temat oceny cyklu życia i oceny łańcucha wartości. Tradycyjne podejście do kompetencji przywiązuje dużą wagę do świadectw i dyplomów. Model kompetencji zwraca uwagę, że zasadniczym sposobem zdobywania kompetencji jest aktywność zawodowa oraz kształtowanie ich w trakcie aktywnego życia zawodowego.

Podjęto zobowiązanie do osiągnięcia określonych kluczowych wskaźników efektywności z myślą o tworzeniu lokalnych partnerstw między przemysłem, organami publicznymi i organizatorami kształcenia. Uzgodnione działania obejmują m.in.:

- wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw w ich staraniach na rzecz cyfryzacji
- zaprojektowanie nowych procesów i narzędzi edukacyjnych odpowiadających na potrzeby w zakresie umiejętności ekologicznych i cyfrowych
- zwiększenie oferty przygotowania zawodowego w sektorze oraz inne zobowiązania dotyczące podnoszenia i zmiany kwalifikacji kadr w nadchodzących latach.¹¹

Niniejszy rozdział zawiera rekomendacje rozwiązań w obszarze edukacji dla sektora tekstylnego odzieżowego, skórzanego i obuwniczego. Adresatami przedstawionych rekomendacji są organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje branżowe, w tym Sektorowa Rada ds. Kompetencji Sektora Przemysłu Mody i Innowacyjnych Tekstyliów. Sformułowano również zalecenia i propozycje dla przedsiębiorców z sektora przemysłu mody, szkół branżowych / technika, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II

---

¹¹ ZRÓWNOWAŻONY RYNEK MODOWY Przewodnik po strategii UE na rzecz zrównoważonych wyrobów włókienniczych o obiegu zamkniętym, Warszawa 2022; Instytut Zrównoważonego Rozwoju i Środowiska ; https://ungc.org.pl/wp-content/uploads/2022/11/Raport_Zrownowazony_Rynek_Modowy.pdf [dostęp:02.09.2023]

stopnia/ i podmiotów oferujących szkolenia w systemie pozaformalnym w tym organizujących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych: kwalifikacyjne kursy zawodowe- kcz, kursy umiejętności zawodowych- kuz, kursy kompetencji ogólnych . Główne obszary, których dotyczą rekomendacje to:

- potrzeby sektora w zakresie kompetencji pracowników,
- kształcenie formalne jako interesująca forma zdobycia zawodu,
- edukacja pozaformalna jako interesująca forma zdobycia lub podniesienia kwalifikacji,
- sektor przemysłu mody jako atrakcyjne miejsca pracy,
- zawody przyszłości w sektorze mody.

4.1 Potrzeby sektora w zakresie kompetencji pracowników

W ramach myślenia o kompetencjach zawodowych większy nacisk kładzie się na umiejętność adaptacji pracownika do warunków, w jakich będzie musiał pracować w przyszłości oraz na stopień zdolności do zdobywania nowych kompetencji. Kompetencje nie są cechami stałymi. Zmieniają się wraz z doświadczeniem oraz rozwojem zawodowym i życiowym człowieka. W najogólniejszym ujęciu termin *kompetencje* oznacza szeroko rozumianą zdolność podejmowania określonych działań i wykonywania zadań z wykorzystaniem efektów uczenia się i własnych doświadczeń. W związku z tym kompetencje nie można utożsamiać z efektami uczenia się.

Kompetencje – w zależności od kontekstu – może oznaczać m.in, jako:

- ✓ zakres działania,
- ✓ zakres uprawnień do podejmowania decyzji,
- ✓ merytoryczne przygotowanie do wykonania określonego zadania.

Kompetencje osobiste – związane z indywidualną realizacją zadań. Poziom tych kompetencji wpływa na ogólną jakość wykonywanych zadań – decyduje o szybkości, adekwatności i rzetelności podejmowanych zadań, np.:

- radzenie sobie ze stresem
- organizacja pracy własnej
- rozwiązywanie problemów
- rozwój zawodowy
- samodzielność
- sumienność
- zarządzanie czasem

Kompetencje społeczne – wpływają na jakość wykonywanych zadań związanych z kontaktem z innymi ludźmi. Poziom tych kompetencji decyduje o skuteczności współpracy, porozumiewania się czy też wywierania wpływu na innych. Należą do nich np.:

- autoprezentacja
- budowanie relacji z innymi
- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem
- identyfikacja z firmą
- komunikacja pisemna
- komunikatywność
- kultura osobista
- negocjowanie
- obsługa klienta
- obycie międzykulturowe
- orientacja na klienta
- otwartość na innych
- procedury
- znajomość i stosowanie
- współpraca w zespole

Kompetencje menedżerskie – związane są z zarządzaniem pracownikami. Dotyczą zarówno miękkich obszarów kierowania, organizacji pracy, jak również strategicznych aspektów zarządzania. Poziom tych kompetencji decyduje o sprawności funkcjonowania podległego obszaru. Są to np.:

- budowanie sprawnej organizacji
- budowanie zespołów
- coaching
- delegowanie zadań
- kierowanie
- kontrola menedżerska
- motywowanie
- myślenie strategiczne
- ocena i rozwój podwładnych
- odwaga kierownicza
- organizowanie
- planowanie
- przywództwo
- rozwiązywanie konfliktów
- zarządzanie informacjami

Kompetencje specjalistyczno-techniczne - to kompetencje mające związek ze specjalistycznymi zadaniami dla danej grupy stanowisk. Często odnoszą się do specyficznych zakresów wiedzy lub umiejętności (np. obsługa określonych systemów IT,). Poziom tych kompetencji wpływa na efektywność realizacji zadań związanych ze specyfiką zwozu, stanowiska bądź też funkcji. Wśród nich wyróżnić można takie, jak np.:

- analiza pracy
- analiza rynku
- diagnozowanie potrzeb klienta
- dyspozycyjność
- wiedza zawodowa
- wykorzystanie narzędzi biurowych
- zachowanie w środowisku międzykulturowym
- znajomość dystrybucji.

Pracodawcy sektora mody oczekują od pracowników kompetencji społecznych postrzeganych jako rozwinięta w toku uczenia się zdolność do kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.¹²

Termin kompetencje społeczne w kontekście ZSK (zintegrowanego systemu kwalifikacji) oznacza jedną z trzech wyróżnionych w PRK (polskiej ramie kwalifikacji) kategorii efektów uczenia się.

Rekomenduje się wykorzystanie Sektorowej Ramy Kwalifikacji dla Przemysłu Mody, która jest narzędziem, możliwym do wykorzystania przez instytucje szkoleniowe, doradców zawodowych, osoby opisujące kwalifikacje, a także wszystkich zainteresowanych pracą w sektorze. Sektor przemysłu mody to dział gospodarki o dużym potencjale. Na jego potrzeby tworzone są obecnie nowe kierunki studiów, otwiera się w tej dziedzinie również nowa przestrzeń dla edukacji pozaformalnej.

SRK PM określa kluczowe dla sektora kompetencje. Odpowiada na bieżące oczekiwania pracodawców, pomaga w opracowywaniu adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia i szkolenia oraz ułatwia rekrutację pracowników i planowanie ich rozwoju zawodowego.

---

¹² Ustawa o ZSK (art. 2, pkt 7)

W ramach wdrażania SRK PM (Sektorowej Ramy Kwalifikacji Przemysłu Mody) w zakresie rozwoju kompetencji w podmiotach branżowych mody, na podstawie badań zostały wyodrębnione kompetencje społeczne dla pięciu stanowisk pracy najbardziej charakterystycznych dla branży przemysłu mody. Działania w zakresie opisu stanowisk wynikały z zapotrzebowania sektora i funkcjonujących w nim przedsiębiorców należących do grupy MŚP. W ramach wdrażania SRK PM (Sektorowej Ramy Kwalifikacji Przemysłu Mody) w zakresie rozwoju kompetencji w podmiotach branżowych mody¹³.

Tabela1. Kompetencje społeczne wyodrębnione dla pięciu stanowisk pracy kluczowych dla branży przemysłu mody

Nazwa stanowiska pracy	Obsługiwanie maszyn szwalniczych
Kompetencje społeczne , jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samodzielnego wykonywania zadań zleconych przez przełożonego. ▪ Dbania o wyposażenie swojego stanowiska pracy (maszyny, narzędzia, przybory) oraz o racjonalne wykorzystanie surowców i środków chemicznych. ▪ Rzetelnego i dokładnego wykonywania zadań zawodowych, dbania o jakość wykonywanej przez siebie pracy. ▪ Oceniania wpływu swojej pracy na realizację zadań i efekty pracy zespołu, w którym pracuje.
Kompetencje społeczne doprecyzowane do stanowiska pracy; jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie obsługi maszyn szwalniczych. ▪ Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole uczestniczącym w procesie produkcji elementów oraz wyrobów gotowych. ▪ Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia, wynikającego z pracy podczas obsługiwanie maszyn szwalniczych. ▪ Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących obsługiwanie maszyn szwalniczych. ▪ Dbania o powierzone maszyny i urządzenia obsługiwane w procesie produkcji odzieży oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników. ▪ Dostosowywania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku zakładu, specjalizującego się w obsłudze maszyn szwalniczych.

¹³ Pilotażowe wdrożenie sektorowej ramy kwalifikacji dla sektora przemysłu mody w zakresie rozwoju kompetencji w podmiotach branżowych. Raport końcowy. Edukspert ; Toruń 2019

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży przemysłu mody. ▪ Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi maszyn szwalniczych.
Nazwa stanowiska pracy	Obsługiwanie urządzeń prasowalniczych
Kompetencje społeczne , jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samodzielnego wykonywania zadań zleconych przez przełożonego. ▪ Dbania o wyposażenie swojego stanowiska pracy (maszyny, narzędzia, przybory) oraz o racjonalne wykorzystanie surowców i środków chemicznych. ▪ Rzetelnego i dokładnego wykonywania zadań zawodowych, dbania o jakość wykonywanej przez siebie pracy. ▪ Oceniania wpływu swojej pracy na realizację zadań i efekty pracy zespołu, w którym pracuje.
Kompetencje społeczne doprecyzowane do stanowiska pracy; jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współdziałania z innymi operatorami urządzeń prasowalniczych zgodnie z procesami technologicznymi ▪ Dbania o porządek na stanowisku pracy. ▪ Identyfikowania zagrożenia związane z niewłaściwym posługiwaniem się sprzętem na stanowisku pracy. ▪ Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie obsługi maszyn prasowalniczych. ▪ Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole uczestniczącym w procesie prasowania elementów oraz wyrobów gotowych. ▪ Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia, wynikającego z pracy podczas obsługi urządzeń do prasowania. ▪ Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych, dotyczących obsługi maszyn prasowalniczych. ▪ Dbania o powierzone maszyny i urządzenia obsługiwane w procesie produkcji, a w szczególności w procesie prasowania odzieży oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników. ▪ Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń do prasowania.
Nazwa stanowiska pracy	Obsługiwanie urządzeń krojczych
Kompetencje społeczne , jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dbania o bezpieczeństwo oraz ergonomię pracy swojej oraz podległych osób w czasie wykonywania zadań związanych z produkcją wyrobów. ▪ Przestrzegania określonych w standardach etycznych, normach zawodowych zasad uczciwości, rzetelności,

	<p>poufności i wykorzystywania cudzej własności intelektualnej.</p>
<p>Kompetencje społeczne doprecyzowane do stanowiska pracy;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań w zakresie obsługi urządzeń krojczych i ewentualne zaistnienie strat. ▪ Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współprac w zespole uczestniczącym w procesie rozkroju. ▪ Dokonywania oceny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia, wynikającego z pracy podczas obsługi urządzeń krojczych. ▪ Kontrolowania jakości własnej pracy podczas wykonywania zadań zawodowych dotyczących obsługi urządzeń krojczych. ▪ Dbania o powierzone urządzenia krojczy oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników. ▪ Dostosowywania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku pracy w szczególności w zakresie rozkroju. ▪ Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży przemysłu mody. ▪ Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi maszyn i urządzeń stosowanych w procesie produkcji – przemysł modowy.
Nazwa stanowiska pracy	Kontroler jakości wyrobów odzieżowych kontrolowanie jakości wyrobów odzieżowych
<p>Kompetencje społeczne , jest gotów do:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dbania o jakość, staranność i estetykę pracy swojej i zespołu, którym kieruje. ▪ Oceny wpływu jakości pracy wykonywanej przez siebie i zespół, którym kieruje, na efekt końcowy wyrobu. ▪ Oceniania jakości, staranności i estetyki pracy wykonywanej przez siebie i podległy zespół. ▪ Wykazywania się otwartością na zmiany w środowisku pracy związane z rozwojem technologii produkcji i zmieniającymi się trendami w modzie.
<p>Kompetencje społeczne doprecyzowane do stanowiska pracy;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posługuje się terminami technicznymi stosowanymi w branży modowej. ▪ Sporządza analizy i raporty z działalności dotyczącej zapewnienia jakości produkcji. ▪ Współpracuje z kierownikami działów produkcyjnych i technologami w szczególności przy okazji pojawiania się w toku produkcji i magazynowania problemów jakościowych oraz zgłaszanych reklamacjach.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsługuje komputer w zakresie programów komputerowych. ▪ Komunikuje się ze współpracownikami. ▪ Wskazuje techniki twórczego rozwiązywania problemu. ▪ Przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele. ▪ Stosuje właściwe formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej.
Nazwa stanowiska pracy	TECHNOLOG ODZIEŻY (Organizowanie i nadzorowanie procesów wytwarzania wyrobów odzieżowych)
Kompetencje społeczne , jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz podnoszenia bezpieczeństwa i jakości pracy w swoim środowisku pracy. ▪ Kierowania pracą zespołów oraz współdziałania z innymi w procesach projektowania technicznego i technologicznego wyrobów, organizowania procesu produkcji,
Kompetencje społeczne doprecyzowane do stanowiska pracy;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współpracy z kierownikami działów produkcyjnych i technologami w szczególności przy okazji pojawiania się w toku produkcji i magazynowania problemów jakościowych oraz zgłaszanych reklamacjach. ▪ Wprowadzania rozwiązań technicznych i organizacyjnych wpływających na poprawę warunków i jakość pracy. ▪ Monitorowania i oceniania jakości wykonania przydzielonych zadań. ▪ Przygotowywania zadania i ich podziału dla zespołu do realizacji. ▪ Określania wzorców wykonania zadania. ▪ Przydzielania zadań członkom zespołu.

Opracowane w projekcie rezultaty są przykładowymi narzędziami, stworzonymi wspólnie z pracodawcami w odniesieniu do konkretnych stanowisk funkcjonujących na rynku. Mają one szansę zmniejszyć lub w przyszłości zminimalizować te rozbieżności. To przyczyni się do zwiększenia zatrudnienia między innymi absolwentów wspomnianych kierunków kształcenia. Ponadto opracowane opisy stanowisk uwzględniają zidentyfikowane efekty uczenia się oraz ich odniesienie do najbardziej reprezentatywnych wyznaczników oraz poziomów SRK PM.

W pilotażu zaproponowano narzędzia, które mogą być stosowane przez pracowników do samoceny posiadanych kompetencji, absolwentów do oceny stopnia nabytych w ramach edukacji formalnej efektów kształcenia oraz odniesienie ich do efektów uczenia się poszukiwanych na rynku pracy w kontekście przedsiębiorstwa jak również branży. Ponadto

zapropozowane narzędzia mogą zostać zastosowane przez pracodawców do oceny kompetencji przyszłych pracowników tak poszukiwanych w obecnych czasach na rynku pracy.

Rekomenduje się korzystanie z narzędzi opracowanych w ramach wdrożenia SRK PM do określania kompetencji pracowników na różnych stanowiskach pracy dla branży mody (tekstyli, odzież, skóry, obuwiu).

Kompetencje przyszłości

Eksperti związani z branżą mody i tekstyliów przewidują, że zatrudnienie pracowników posiadających kompetencje w handlu elektronicznym i prowadzeniu sklepów internetowych, będzie bardzo ważne w najbliższych 3 latach. Jako powód podają częściowe odchodzenie od sprzedaży w sklepach stacjonarnych na rzecz sprzedaży e-commerce. Analitycy prognozują również, że w ciągu najbliższych lat z coraz większym problemem będzie wiązało się znalezienie nowych pracowników odpowiedzialnych za poszczególne etapy produkcji wyrobów odzieżowych (m.in. szwaczy, krawców, krojczych). Średnia wieku pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach jest wysoka, a stosunkowo mała liczba osób kształci się w tych zawodach.

Nie tylko kompetencje związane z nowymi technologiami, obsługą nowoczesnych maszyn, znajomością programów do przygotowania procesu produkcji są pożądane na rynku pracy. Potrzebni są też rzemieślnicy, pracownicy z dużą wiedzą którzy z dużą dokładnością i zaangażowaniem będą wykonywali m.in. czynności krawieckie. Badania pokazują, że według 24% pracodawców w ciągu następnych 3 lat nastąpi wzrost znaczenia kompetencji, jaką jest znajomość zasad wykonywania konstrukcji, krojenia i szycia różnych elementów odzieży i wykonywania wyrobów odzieżowych.

Kompetencje kluczowe

O wartości pracownika dla potencjalnego pracodawcy decydują posiadane przez niego umiejętności zawodowe oraz kompetencje szczególnie społeczne. Kompetencje społeczne to zbiór umiejętności interpersonalnych pozwalających na prawidłowe funkcjonowanie w sytuacjach społecznych w środowisku pracy. Dobrze rozwinięte kompetencje społeczne w obszarze zawodowym wpływają na efektywne budowanie relacji w zespołach pracowniczych, sprawne zarządzanie konfliktami czy prawidłowe podejście do rozwiązywania problemów.

Kluczowe kompetencje najbardziej pożądane przez pracodawców to kompetencje społeczne, poznawcze oraz umiejętności społeczne.

Kompetencje społeczne:

- Kreatywność i inicjatywa.
- Aktywne uczenie się/Uczenie się przez całe życie.
- Zarządzanie stresem oraz elastyczność w działaniu .
- Kompleksowe rozwiązywanie złożonych problemów
- Umiejętność zarządzania pakietami danych i informacjami,
- Innowacyjność czyli umiejętność wprowadzania nowych rozwiązań i pomysłów.

Równie ważne są takie kompetencje jak: uczciwość, orientacja na klienta, sumienność, współpraca zaangażowanie, które stanowią istotny czynnik decydujący o przyjęciu kandydata do pracy. W sektorze przemysłu mody, kompetencje społeczne są wymieniane aktualnie przez pracodawców na równi z kompetencjami zawodowymi. Są w większości wskazywane również jako kluczowe do wykonywania poszczególnych zadań zawodowych i pełnienia różnych funkcji zawodowych zarówno w mniejszych jak i większych przedsiębiorstwach. Kompetencje społeczne zidentyfikowane jako poszukiwane przez pracodawców w sektorze dotyczą następujących obszarów:

- kreatywność/Innowacyjność,
- odpowiedzialność,
- praca w zespole,
- komunikacja z otoczeniem
- krytyczne myślenie,
- zdolności analityczne,
- inteligencja emocjonalna
- elastyczność poznawcza.

Wyższe kompetencje poznawcze :

- Interdyscyplinarność i elastyczność poznawcza
- Zdolność do pracy i myślenie jednocześnie w wielu obszarach problemowych.
- Myślenie projektowe czyli szukanie innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem metod pracy pobudzających kreatywność.

Umiejętności społeczne:

- Zdolność do podejmowania inicjatywy
- Zdolności negocjacyjne
- Inteligencja emocjonalna
- Orientacja na potrzeby
- Umiejętność współpracy
- Umiejętności zarządzania międzykulturowego

- Zarządzanie różnorodnością-dostrzeganie różnic między ludźmi wraz ze świadomym tworzeniem klimatu poszanowania dla nich, by efektywniej realizować cele firmy.

Konkretne zapotrzebowanie na kompetencje przyszłości powinno być wyznacznikiem wprowadzania zmian w kształceniu zawodowym w szkołach. Uczniowie techników i szkół branżowych przemysłu mody oprócz wiedzy zawodowej muszą zostać wyposażeni w kompetencje, które pozwolą im odnaleźć się na rynku pracy określanego mianem 4.0.

4.2 Kształcenie formalne jako interesująca forma zdobycia zawodu

Jednym z kluczowych zadań szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na dynamicznym rynku zatrudnienia.

Zadania podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają, między innymi wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Zmiany te wymuszają potrzebę ciągłego dostosowywania kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz wypracowywania indywidualnych strategii kształtowania i realizowania karier zawodowych. System szkolnictwa zawodowego powinien bezustannie monitorować, nie tylko zmiany natury technologicznej i oczekiwania pracodawców, ale też uwzględniać najnowsze tendencje w dziedzinie metodyki. Zadania te skłaniają do poszukiwania innowacyjnych rozwiązań pozwalających na podniesienie jakości kształcenia, w tym nawiązania współpracy i wymiany wiedzy oraz doświadczeń pomiędzy szkołami, a uczelniami prowadzącymi kształcenie w branżach przemysłu mody i innowacyjnych tekstyliów.

Przygotowania kadr na zmieniającą się przyszłość,

Dynamika zmian w branży mody, jej interdyscyplinarność oraz nowe narzędzia sprzedaży czy marketingu rodzą duże zapotrzebowanie na nową, wyspecjalizowaną kadrę. Szkolnictwo, zarówno zawodowe, średnie jak i wyższe (w tym edukacja podyplomowa) staje się dzisiaj w niespotykanym dotąd stopniu odpowiedzialne wobec rynku pracy za odpowiednie przygotowanie kadry zawodowej, z uwzględnieniem nowych specjalizacji przystosowanych do potrzeb rynku pracy. W świetle dynamicznie ewoluującej branży mody

trudno wskazać jeden właściwy kierunek kształcenia, przygotowujący do danej specjalizacji. Zawody w przemyśle mody powstają w wyniku połączenia lub przekształcenia istniejących specjalizacji. Dodatkowo, pojawiają się nowe specjalizacje, których powstanie wymusiły zmiany zachodzące na rynku. W każdym przypadku celem kształcenia jest zapewnienie zdolności absolwentów do jak najbardziej efektywnego wykorzystania kompetencji uzyskanych w procesie kształcenia, które w przyszłości przełożą się na łatwość w znalezieniu zatrudnienia. Przemysł mody w coraz większym stopniu wykorzystuje nowe technologie zarówno w produkcji, jak i sprzedaży. Są one na tyle istotne, a ich rozwój tak dynamiczny, że warto je zasygnalizować jako oddzielny aspekt edukacji w branży mody. Wpływ postępu technologicznego rodzi pilne zapotrzebowanie na pracowników posiadających wiedzę i umiejętności w tym zakresie. Rynek edukacyjny, z oczywistych względów stara się nadążać za zmianami technologicznymi i uwzględniać je w procesie kształcenia.

Jednostki edukacyjne powinny oferować nowoczesne programy edukacyjne dostosowane do potrzeb rynku pracy. Istotne jest uwzględnienie w programach trendów zmieniających rynek a mianowicie cyfryzacji oraz transformacji ekologicznej. Wymusza to opracowanie nowych lub uzupełnienie istniejących podstaw programowych o dodatkowe cele oraz efekty kształcenia. Wiedza, którą powinni posiadać przyszli specjaliści zgodnie z wydaną Strategią dla Sektora Tekstylnego dotyczyć powinna:

- sposobu produkcji mającej na celu zminimalizowanie wpływu na środowisko naturalne oraz klimat,
- zasad projektowania wyrobów nadających się do recyklingu o cechach zwiększonej trwałości podczas użytkowania,
- zasad sprzedaży on line,
- sposobu komunikacji z klientem.

Kształcenie zawodowe praktyczne, uwzględniające najnowsze trendy w branży jest niezbędne i stanowi wyznacznik przygotowania przyszłych kadr dla sektora.

Przeprowadzone badania wskazały, że bariery edukacyjne to jedne z najpoważniejszych trudności negatywnie wpływających na sytuację w branży. Ważne jest więc podejmowanie długofalowych działań w systemie edukacji mogących wpłynąć korzystnie na rozwój sektora przemysłu mody. Rada rekomenduje min:

W dalszym ciągu poprawę atrakcyjności kształcenia zawodowego w zakresie przemysłu mody wśród osób młodych, aby kształcenie zawodowe postrzegane było jako atrakcyjna ścieżka edukacyjna i zawodowa. Dlatego obok zmian wprowadzanych w samym systemie

edukacji należy pokazać młodym ludziom, że kształcenie się w zawodzie związanym z przemysłem mody ma przyszłość. Aby zniwelować negatywne konsekwencje postrzegania kształcenia zawodowego jako „nierokującego na przyszłość” należy planować organizację kampanii promującej sam polski przemysł mody, jak i pracę w nim. Grupę odbiorców powinna stanowić zarówno młodzież, jak i dorośli.

Obecne prawo oświatowe reguluje sposób wzmocnienia udziału pracodawców w kształceniu zawodowym, w tym w realizacji praktycznej nauki zawodu poprzez zawieranie umów, porozumień oraz listów intencyjnych.

Nowe szkolnictwo branżowe (branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, technika) powinno bazować przede wszystkim na współpracy z pracodawcami. Ustawodawca potwierdza kluczową rolę pracodawców w kształceniu zawodowym. W wyniku wprowadzonych zmian ustawodawczych kształcenie zawodowe wspierane powinno być przez: pracodawców, organizacje pracodawców, samorządy gospodarcze lub inne organizacje gospodarcze, stowarzyszenia lub samorządy zawodowe oraz sektorowe rady do spraw kompetencji. Dyrektor szkoły ma obowiązek nawiązania współpracy z pracodawcą właściwym dla zawodu i branży przed wprowadzeniem nowego zawodu lub kształcenia w szkole. Współpraca ta realizowana może być w ramach umowy, porozumienia lub listu intencyjnego, a w szczególności może polegać na:

- tworzeniu klas patronackich,
- przygotowaniu przez pracodawcę propozycji programu nauczania dla zawodu,
- realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, we współpracy z pracodawcą,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego.
- organizację staży zawodowych i praktyk dla uczniów szkół, również w ramach realizacji projektów,
- organizację dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów oraz wsparcie uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół w przedsiębiorstwach,
- włączanie pracodawców w proces egzaminowania- szerszego i systematycznego włączania pracodawców w system egzaminów zawodowych, w szczególności przy opracowywaniu zadań egzaminacyjnych, jako autorów i recenzentów tych zadań, poprzez organizację i przeprowadzanie egzaminu zawodowego, powierzenie

pracodawcom roli egzaminatorów podczas egzaminu zawodowego. Proponowane obecne wynagrodzenie dla egzaminatora nie jest atrakcyjne dla firmy, która powinna delegować pracownika do pełnienia roli egzaminatora,

- doposażanie szkół/centrów kształcenia praktycznego w nowoczesną bazę technologiczno-dydaktyczną.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900) kształcenie zawodowe realizowane jest w szkołach ponadpodstawowych: branżowej szkole I stopnia, branżowej szkole II stopnia oraz w technikum. Absolwenci technikum oraz szkoły branżowej II stopnia mogą, po zdaniu matury, kontynuować naukę na studiach wyższych.

Ponadto należy wskazać możliwości uzyskania przez uczniów dodatkowych umiejętności w zawodach, zwiększających szanse na zatrudnienie. Szkoły uzyskują możliwość przeznaczenia godzin stanowiących różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, określonych w ramowych planach nauczania, a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie na realizację umiejętności wykraczających poza podstawę programową. Godziny te mogą być przeznaczone na:

- nabywanie przez uczniów nowych dodatkowych umiejętności zawodowych związanych z nauczaniem zawodem, zwiększających szanse na zatrudnienie, rozumianych jako dodatkowe umiejętności,
- dyrektor szkoły może ująć w programie nauczania zawodu dopuszczonym do użytku w danej szkole realizacji godzin, w zależności od potrzeb i możliwości uczniów lub potrzeb pracodawców współpracujących ze szkołą.

Możliwość włączania pracodawców w system egzaminów zawodowych, w szczególności przy opracowywaniu zadań egzaminacyjnych, jako autorów i recenzentów tych zadań, a także poprzez organizację i przeprowadzanie egzaminu zawodowego, w końcu powierzenie pracodawcom roli egzaminatorów wpłynie na weryfikację swoich oczekiwań w oparciu o możliwości szkoły.

Ponadto programy praktyk i staży mogą obejmować dodatkowe umiejętności zawodowe z którymi uczący się mają szansę na spotkanie właśnie u danego pracodawcy, u którego będą odbywać praktyki. Istotne jest również, aby nie powtarzać treści ogólnie znanych, tylko pokazać, inspirować w tych działaniach uczniów do ewentualnej możliwości rozwoju.

Doskonalenie nauczycieli

Nauczyciel obowiązany jest dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego; Nauczyciel powinien podnosić swą wiedzę ogólną i zawodową, korzystając z prawa pierwszeństwa do uczestnictwa we wszelkich formach doskonalenia zawodowego na najwyższym poziomie.

W budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych - w wysokości 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Ze środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli dofinansowuje się: koszty udziału nauczycieli w seminariach, konferencjach, wykładach, warsztatach, szkoleniach, studiach podyplomowych oraz innych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzonych odpowiednio przez placówki doskonalenia nauczycieli, szkoły wyższe oraz inne podmioty, których zadania statutowe obejmują doskonalenie zawodowe nauczycieli.

- ✓ koszty udziału nauczycieli w formach kształcenia nauczycieli prowadzonych przez szkoły wyższe i placówki doskonalenia nauczycieli;
- ✓ wspomaganie szkół oraz sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli prowadzonych przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne i biblioteki pedagogiczne;
- ✓ koszty udziału nauczycieli, o których mowa w art. 70c ust. 1, w szkoleniach branżowych;

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁴

Nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 Prawa oświatowego, odbywają szkolenia branżowe czynności związanych z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym:

Ze środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli dofinansowuje się:

- ✓ udział nauczycieli w seminariach, konferencjach, wykładach, warsztatach, szkoleniach, studiach podyplomowych oraz innych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzonych odpowiednio przez placówki
- ✓

---

¹⁴Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900. [data dostępu: 10.08.2023],
dostęp on line: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230000900/O/D20230900.pdf>

- ✓ doskonalenia nauczycieli, uczelnie oraz inne podmioty, których zadania statutowe obejmują doskonalenie zawodowe nauczycieli;
- ✓ udział nauczycieli w formach kształcenia nauczycieli prowadzonych przez uczelnie i placówki doskonalenia nauczycieli;
- ✓ wspomaganie szkół i placówek oraz sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, prowadzone przez placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne, i biblioteki pedagogiczne.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe.

Rozporządzenie w szczególności określa:

- ✓ rodzaje wydatków związanych z organizacją i prowadzeniem doskonalenia zawodowego nauczycieli, które mogą być dofinansowywane ze środków,
- ✓ warunki, tryb i kryteria przyznawania środków,
- ✓ szczegółowe cele szkolenia branżowego oraz tryb i warunki kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe.

Nauczyciele odbywają szkolenia branżowe w celu:

- ✓ aktualizowania wiedzy zawodowej i specjalistycznej w zakresie nowych technologii stosowanych w branży związanej z nauczonym zawodem, sprzętu technicznego, w tym maszyn, urządzeń i narzędzi, a także materiałów stosowanych w procesach produkcyjnych lub usługach oraz specyfiki pracy w danej branży związanej z nauczonym zawodem;
- ✓ nabycia nowych umiejętności związanych z nauczonym zawodem;
- ✓ poznawania systemu zapewniania jakości produkcji lub usług, a także bezpieczeństwa i higieny pracy u pracodawców związanych z nauczonym zawodem;
- ✓ doskonalenia umiejętności interpersonalnych w bezpośrednim kontakcie z osobami zatrudnionymi u pracodawcy lub w indywidualnym gospodarstwie rolnym;
- ✓ doskonalenia umiejętności zastosowania posiadanej wiedzy zawodowej i specjalistycznej w praktyce;
- ✓ rozpoznawania potrzeb i możliwości zatrudnienia absolwentów na regionalnym lub lokalnym rynku pracy;

- ✓ nawiązywania kontaktów zawodowych umożliwiających rozwijanie i doskonalenie współpracy z pracodawcami w procesie kształcenia zawodowego.¹⁵

Należy zapewnić nauczycielom szerszy dostęp do szkoleń branżowych, szczególnie z zakresu umiejętności praktycznych i wykorzystywania nowych technologii, realizowanych bezpośrednio u wiodących na rynku przedsiębiorców z branży modowej.

4.3 Edukacja pozaformalna jako interesująca forma zdobycia lub podniesienia kwalifikacji

Edukacja pozaformalna daje możliwość uzyskania i uzupełnienia wiedzy, umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych. Branżowe Centra Umiejętności (BCU) to nowa forma wpisująca się w formułę uczenia się przez całe życie mająca na celu wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego.

4.3.1. Nowa forma pozaszkolna - Branżowe Centra Umiejętności (BCU)

Zadaniem BCU jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach poprzez zapewnienie przestrzeni dla innowacyjnej i trwałej współpracy biznesu z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego, a także wdrożenie koncepcji doskonałości zawodowej w polskim systemie kształcenia zawodowego.

Cel szczegółowy - doskonalenie systemu edukacji, mechanizmów uczenia się przez całe życie w kierunku lepszego dopasowania do potrzeb nowoczesnej gospodarki, wzrostu innowacyjności, zwiększania transferu nowych technologii oraz zielonej transformacji

Cel Inwestycji - zapewnienie przestrzeni dla skutecznej współpracy szkół, w tym zawodowych, uczelni, pracodawców, ośrodków badawczo-rozwojowych i innych instytucji otoczenia gospodarczego oraz promocja szkolnictwa zawodowego.

---

¹⁵ Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900. [data dostępu: 10.08.2023],
dostęp on line: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230000900/O/D20230900.pdf>

4.3.2. Korzyści wynikające z Branżowego Centrum Umiejętności

BCU umożliwi łącznie biznesu z edukacją zawodową, a również ma za zadanie zapewnienie trwałej współpracy pomiędzy branżami, szkołami zawodowymi i uczelniami. Możliwość realizacji działań inwestycyjnych dofinansowanych do poziomu 75% wartości projektu to dla wielu podmiotów szansa na stworzenie zaawansowanych technologicznie placówek edukacyjnych, umożliwiających zarówno osobisty rozwój zatrudnionej kadry, jak również kształcenie przyszłych ekspertów z wielu branż. Koszty administracyjne, mogące stanowić maksymalnie 10% wartości projektu stanowią szansę na zatrudnienie specjalistów z dużą wiedzą i doświadczeniem, pozyskanie zaangażowanej kadry pracowników, z którymi współpraca możliwa będzie przez długi okres¹⁶.

Branżowe Centra Umiejętności będą miały na celu przygotowanie kadr dla polskiej gospodarki będą prowadziły 4 rodzaje działalności:

- edukacyjno-szkoleniową,
- wspierającą współpracę szkół, placówek i uczelni z pracodawcami,
- innowacyjno-rozwojową, upowszechniającą wiedzę, innowacje i nowe technologie oraz transformację ekologiczną i cyfrową,
- wspierającą realizację doradztwa zawodowego dla uczniów i aktywizację zawodową studentów, doktorantów i absolwentów studiów.

Ponad 50 proc. dzieci uczących się teraz w szkołach będzie pracować w zawodach, których jeszcze nie ma; również większość z nas będzie musiała się przekwalifikować albo doskonalić umiejętności zawodowe; Branżowe Centra Umiejętności mają w tym pomóc. Docelowo BCU zostaną ustawowo umiejscowione w systemie edukacji, a tym samym w polskim systemie gospodarczym.

Projekt zmian w ustawie - Prawo oświatowe¹⁷ został przyjęty przez Sejm, który uwzględnił poprawki redakcyjne Senatu. Nowela stworzy podstawy prawne do tworzenia i funkcjonowania branżowych centrów umiejętności.

---

¹⁶ <https://www.prawo.pl/oswiata/branzowe-centra-umiejtnosci-zasady-zakladania,517350.html>

¹⁷ U S T A W A z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Tekst ustawy ustalony ostatecznie po rozpatrzeniu poprawek Senatu)
[http://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3477_u/\\$file/3477_u.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3477_u/$file/3477_u.pdf) [dostęp:10.09.2023]

Wnioski złożone na utworzenie Branżowych Centrów Umiejętności:

Wnioski złożone w dziedzinie moda:

- ✓ PIOT Związek Pracodawców Przemysłu Odzieżowego i Tekstylnego
- ✓ Związek Przedsiębiorców Przemysłu Mody LEWIATAN

Wniosek złożony w dziedzinie obuwnictwo:

- ✓ Powiat Wadowicki

Wniosek złożony w dziedzinie włókiennictwo i tekstylia:

- ✓ Stowarzyszenie Włókienników Polskich

BCU prowadzić będą branżowe szkolenia zawodowe, które uzupełniają dotychczasowy katalog form pozaszkolnych kształcenia ustawicznego. Branżowe szkolenie zawodowe zostało zdefiniowane jako specjalistyczne szkolenie, którego łączny wymiar w odniesieniu do uczniów wynosi co najmniej 15 godzin i którego program nauczania uwzględnia wiedzę lub umiejętności zawodowe w zakresie jednej z dziedzin zawodowych ogłoszonych w obwieszczeniu przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, przydatne do wykonywania zawodu oraz kształtujące umiejętności cyfrowe i umiejętności związane z transformacją ekologiczną. Osoba, która uzyska zaliczenie branżowego szkolenia zawodowego, otrzyma **branżowy certyfikat umiejętności**.

Osoba, która uzyska zaliczenie branżowego szkolenia zawodowego, otrzyma branżowy certyfikat umiejętności. Zgodnie z nowymi przepisami, BCU będzie mogło także prowadzić kursy przygotowujące do uzyskania kwalifikacji dotyczącej edukacji pozaformalnej (tzw. kwalifikacji sektorowych). Osoba, która ukończy taki kurs i zda stosowny egzamin przeprowadzany przez organizację branżową współtworzącą BCU, uzyska **certyfikat kwalifikacji sektorowej** nadawany i uznawany przez daną branżę.

Branżowe Centra Umiejętności to publiczna lub niepubliczna placówka umożliwiająca uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych. BCU jednostka mogąca prowadzić przygotowanie kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach poprzez zapewnienie przestrzeni dla innowacyjnej i trwałej współpracy biznesu z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego.

W ramach pozaszkolnego systemu kształcenia, osoby chcące zdobyć lub uzupełnić wiedzę w wybranym obszarze mogą wybierać spośród następujących form kształcenia: kwalifikacyjny kurs zawodowy, kurs umiejętności zawodowych, kurs kompetencji ogólnych, turnus doksztalania teoretycznego młodocianych pracowników, kurs inny niż wyżej

wymienione, umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.¹⁸

4.4. Współpraca z uczelniami

Elastycznemu reagowaniu systemu kształcenia zawodowego na potrzeby rynku pracy oraz mobilności edukacyjnej i zawodowej absolwentów służy szeroko pojęte kształcenie, oparte na nowych technologiach, nowoczesnym wyposażeniu oraz wysoko wykwalifikowanej kadrze dydaktycznej. Zadania te skłaniają do poszukiwania różnych rozwiązań, pozwalających na podniesienie jakości kształcenia w tym nawiązania współpracy pomiędzy szkołami, a uczelniami prowadzącymi kształcenie w branży przemysłu mody w powiązaniu z rynkiem pracy.

Przykładami współpracy i zaangażowania uczelni są opracowane modele współpracy szkoły zawodowej i uczelni dla zawodu technik przemysłu mody na poziomie technikum i zawodu krawiec na poziomie branżowej szkoły I stopnia wypracowane w ramach projektów: „Model współpracy szkół zawodowych ze szkołami wyższymi w zakresie kształcenia w zawodach z grupy branżowej tekstylno-odzieżowej dla zawodu technik przemysłu mody”¹⁹ realizowany na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej dla uczniów Technikum nr 7 Projektowania i Stylizacji Ubioru w CKZiU w Sosnowcu oraz

„Model współpracy szkół zawodowych ze szkołami wyższymi w zakresie kształcenia w zawodzie krawiec”²⁰ realizowany na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej dla uczniów Branżowej Szkoły I stopnia Nr 9 Rzemieślniczo-Artystycznej w CKZiU w Sosnowcu.

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)

Modele zostały wypracowane na podstawie pilotażowych zajęć prowadzonych na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej. Dokumenty te prezentują uniwersalne schematy współdziałania jednostek edukacyjnych, oparte na analizie branżowej, ocenie i perspektywie współpracy z rynkiem pracy. Proponowane modele pozwalają przygotować zarówno szkoły branżowe jak i uczelnie,

---

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. poz. 652)

¹⁹ <https://www.ore.edu.pl/2021/06/model-wspolpracy-szkol-zawodowych-ze-szkolami-wyzszymi-w-zakresie-ksztalcenia-w-zawodach/> [dostęp:28.08.2023]

²⁰ <https://iat.p.lodz.pl/projekt-krawiec> [dostęp:28.08.2023]

do właściwego wykorzystanie zasobów edukacyjnych tak, aby absolwent szkoły branżowej był dobrze przygotowany do aktualnych potrzeb rynkowych, ale też uwzględniał możliwość poszerzania wiedzy, umiejętności i kompetencji na kolejnych szczeblach edukacji.

Struktura dobrej współpracy powinna być zorientowana na symbiotyczne wykorzystanie możliwości współdziałających placówek, ale przede wszystkim powinna być realizowana w oparciu o potrzeby rynkowe, a więc w kooperacji z branżą zawodową.

Współpraca edukacyjna, prowadząca do podnoszenia kompetencji w zawodach technik przemysłu mody i krawiec, powinna odbywać się między instytucjami pokrewnymi w taki sposób, aby zakres wiedzy i umiejętności oraz technik i technologii, jakimi operują potencjalni partnerzy, mógł się uzupełniać i poszerzać wiedzę przyszłego specjalisty. Ścieżki nauczania i zakres programowy współpracujących jednostek powinien być zbieżny i wzajemnie uzupełniający. Odpowiedni dobór instytucji edukacyjnych na poziomie zawodowym oraz wyższym wymaga:

- porównania profilu nauczania wybranej specjalizacji, w szczególności sylwetki absolwenta,
- poznania mocnych stron kształcenia zawodowego każdej z instytucji, wyszczególnienia wiodących technik i technologii stosowanych w procesie edukacyjnym;
- stworzenia zespołu specjalistów - nauczycieli i wykładowców spośród kadry obu instytucji, którzy wspólnie skoordynują współpracę edukacyjną.

Modelowa współpraca szkół z uczelniami w efekcie prowadzi do przygotowania na rynek pracy absolwentów, posiadających nie tylko wiedzę teoretyczną, ale także praktyczne umiejętności i kompetencje społeczne, niezbędne do sprawnego poruszania się po rynku pracy.

Korzyści dla uczniów.

Największą i najważniejszą korzyścią dla uczniów, wynikającą z realizacji modeli, jest podniesienie ich kompetencji zawodowych i społeczno-interpersonalnych. Kompetencje zawodowe budowane dzięki realizacji projektów stanowiących dodatkowe (wychodzące poza zakres podstawy programowej, choć bazujące na wcześniejszym, branżowym przygotowaniu uczniów w szkołach) zadania zawodowe, a społeczno-interpersonalne poprzez pracę w grupie, współdziałanie i właściwe funkcjonowanie w środowisku innym niż szkoła oraz wzajemny kontakt poprzez wykorzystanie technologii informacyjnej (webinaria rozwiązujące problem dużej odległości między szkołami a uczelnią) pomiędzy uczniami, nauczycielami oraz wykładowcami zaangażowanymi w realizację projektów.

Kolejną korzyścią współpracy realizowanej w ramach niniejszego programu jest możliwość doskonalenia dla nauczycieli kształcenia zawodowego,

poprzez kontakt z uczelnią wyższą, nowymi technikami i technologiami w branży. Kompetencje zawodowe oraz metodyczne to klucz do zaszczepienia w młodzieży pasji do zawodu i wykorzystania nowych metod dydaktycznych, stosowanych na uczelni.

Korzyści dla nauczycieli.

Nauczyciele poprzez kontakt oraz zajęcia na uczelni wyższej, mogą poznać nowe techniki i technologie z branży, jak również nowe metody dydaktyczne i narzędzia stosowane we współczesnym kształceniu młodzieży. Podsumowując, korzyściami dla nauczycieli są między innymi: uzyskanie argumentów i narzędzi do rozbudzenia zainteresowania branżą oraz wskazania innej drogi rozwoju szkolnego i zawodowego młodzieży, poznanie i zastosowanie w praktyce nowych metod dydaktycznych np. pracy projektowej, stosowanie w ramach projektu nowoczesnych, cyfrowych narzędzi metodycznych, empiryczne poznanie najnowszych technik i technologii tekstylno-odzieżowych wykorzystywanych lub będących dopiero przyszłością branży, nawiązanie kontaktów i stała współpraca uczelnia – szkoła, wypracowanie perspektywy wspólnego kierunku kształcenia młodzieży - przyszłych, branżowych specjalistów, podniesienie efektywności kształcenia, wzajemna wymiana doświadczeń. projektu, którym jest: „wypracowanie modelu trwałej współpracy uczelni ze szkołami zawodowymi, a w konsekwencji lepsze przygotowanie uczniów z branży mody do oczekiwań współczesnego rynku [...]” ma być zrealizowany poprzez uzyskanie innych efektów np. rozbudzenia w uczestnikach świadomości potrzeby ciągłego podnoszenia własnych kompetencji zawodowych łącznie z „możliwością uzupełnienia wykształcenia kierunkowego w późniejszych latach na studiach”.

I wreszcie należy zwrócić uwagę na pewną otwartość prezentowanych modeli. Nie zapisują one sztywno programu i partnerstwa, ale wskazują na cele i sposoby działania, dopuszczają modyfikacje programów i sposobu współpracy stosownie do charakteru, miejsca, czasu i podmiotów mogących podejmować tego typu współpracę.

Wspólne działania szkół branżowych z uczelniami wyższymi i pracodawcami przekładają się na wyrazistą wizję zawodową absolwentów, przyszłych pracowników branży mody. Już na poziomie szkoły branżowej uczniowie mogą sprawdzić, jak wygląda edukacja na wyższym szczeblu, co pozwala im bardziej świadomie podejmować decyzje o dalszej edukacji i podjęciu pracy. Praktyczne działania pomiędzy podmiotami systemu edukacji, w tym zajęcia dla uczniów prowadzone przez wykładowców uczelni oraz szkolenia dla nauczycieli, przekładają się na podniesienie poziomu kształcenia zawodowego i skuteczniejsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy oraz samozatrudnienia.

Oferta kształcenia dla absolwentów szkół ponadpodstawowych -nowe

kompetencje dają nowe możliwości.

Uczelnie wyższe oferują kierunki kształcenia odpowiednio do nowych potrzeb sektora na poziomie studiów licencjackich (I stopnia), studiów magisterskich (II stopnia), studiów podyplomowych oraz kursy i szkolenia :

➤ **Zarządzanie w sektorach mody²¹**

Studenci na tym kierunku w szczególności zostaną zapoznani z wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do efektywnego zarządzania modą, sektorem modowym oraz organizowania komercyjnych i niekomercyjnych imprez modowych, czy eventów. Studia dają możliwość nabycia wiedzy i umiejętności z zakresów takich jak: działania rynków modowych w kraju i zagranicą, nowoczesne techniki marketingowe, innowacyjne metody reklamy i sprzedaż oraz zarządzanie marką modow

➤ **Prawo i zarządzanie w sektorze mody - zrównoważony i cyrkularny sektor mody²²**

Studia kierowane są do osób, które na co dzień pracują w branży kreatywnej, szczególnie w segmencie odzieżowym oraz dla wszystkich, którzy zainteresowani są biznesem, zarządzaniem i elementami prawa w branży mody. W szczególności są one przeznaczone:

- osobom, które zainteresowane są podjęciem pracy w branży mody jako product manager, marketing manager, kupiec, brand manager, trend forecaster, manager ds. komunikacji;
- osobom, które chcą działać w branży mody jako freelancer w obszarze zarządzania projektem;
- podmiotom prowadzącym sprzedaż online, w tym również poprzez media społecznościowe;
- osobom, które fascynują się tą branżą, a do tej pory zdobywały doświadczenie w innych sektorach;
- przedsiębiorcom, którzy założyli lub chcą założyć firmę w branży odzieżowej;
- osobom prowadzącym działalność w obszarze kultury oraz rozrywki, które są zainteresowane aspektami biznesowymi oraz prawnymi prowadzenia takiej działalności;
- pracownikom agencji m.in. pr-owych, reklamowych, modelek, aktorskich;
- prawnikom chcącym obsługiwać branżę kreatywną.

---

²¹ <https://ckp.lazarski.pl/studia-podyplomowe/akademia-biznesu-i-prawa-mody/prawo-i-zarzadzanie-w-sektorze-mody/> [dostęp:01.09.2023]

²² <https://ckp.lazarski.pl/studia-podyplomowe/akademia-biznesu-i-prawa-mody/prawo-i-zarzadzanie-w-sektorze-mody/> [dostęp:01.09.2023]

➤ **Menedżer ds. zrównoważonego rozwoju**²³

Głównym celem studiów podyplomowych jest przygotowanie słuchaczy do nowoczesnego zarządzania organizacją lub jej częścią. Studia mają na celu kształcenie liderów, którzy nie tylko będą posiadać interdyscyplinarną wiedzę z zakresu zrównoważonego rozwoju, ale także będą potrafili inicjować zmiany generujące korzyści ekonomiczne, ekologiczne i społeczne.

➤ **Master of Business Administration (MBA w obszarze ESG -Environmental, Social and Governance)**²⁴

Program studiów skupia się na zmianie paradygmatu w zarządzaniu przedsiębiorstwami i uwzględnieniu kwestii związanych z wyposażeniem w narzędzia, które pozwolą im projektować i wdrażać skuteczne strategie biznesowe, które są zgodne z wartościami ESG, a jednocześnie zapewniają wzrost zysków i wartości firmy. Program studiów zakłada naukę raportowania zrównoważonego rozwoju z uwzględnieniem elementów środowiskowych (w tym ślad węglowy, wodny, cyfrowy i bioróżnorodność), społecznych oraz odpowiedzialnego zarządzania.

➤ **Projektowanie komunikacji marki, fotografia i visual branding**²⁵

W świecie zdominowanym przez media cyfrowe i kulturę wizualną umiejętność wykorzystania najnowszych technik medialnych oraz wyboru i integracji odpowiednich kanałów komunikacji do angażowania konsumentów w efektywny dialog stało się koniecznością. Dynamika informacji, omnichannel, nowe zasady związane ze wzajemnym oddziaływaniem nadawcy i odbiorcy komunikatu, cyfryzacja, brak ograniczeń dotyczących czasu i miejsca komunikacji... to tylko część tego, co dziś trzeba wiedzieć, aby skutecznie komunikować się z konsumentami.

Studia w zakresie zarządzania, środowiska, nowych technologii, odpowiedzialności społecznej i w zakresie opracowywania strategii biznesowych z uwzględnieniem ESG to kierunki stworzone w odpowiedzi na rosnące potrzeby rynku w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami z uwzględnieniem kwestii związanych z odpowiedzialnością społeczną i środowiskową.

²³ <https://podyplomowe.byd.pl/id,648/menedzer-ds-zrownowazonego-rozwoju> [dostęp:01.09.2023]

²⁴ <https://ckp.lazarski.pl/mba/master-of-business-administration-mba-esg/> [dostęp:01.09.2023]

²⁵ <https://www.viamoda.edu.pl/programy/studia-i-stopnia-licencjackie/studia-i-komunikacja/> [dostęp:01.09.2023]

5. Sektor przemysłu mody jako atrakcyjne miejsce pracy.

Mimo przedstawionych i szeroko opisanych perspektyw rozwoju sektora i różnorodnych możliwości rozwoju zawodowego pracodawcy stwierdzają, że jednym z najpoważniejszych problemów, z jakimi obecnie się borykają, są trudności ze znalezieniem pracowników. Obserwowane braki kadrowe dotyczą większości stanowisk, przy czym najczęstszym problemem jest znalezienie chętnych do pracy w charakterze pracowników produkcyjnych takich jak szwaczki, obuwnicy czy garbarze.

Do 2030 r. w Polsce potrzebnych będzie ok. 30 tys. dodatkowych osób w przemyśle tekstylno-odzieżowym.

Zapotrzebowanie na pracowników:

- 20% pracodawców poszukiwało nowych pracowników w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy*.
- 51% pracodawców szukających nowych pracowników miała trudności z ich znalezieniem

Uzyskanie wykształcenia średniego technicznego na kierunku związanym z branżą mody i innowacyjnych tekstyliów jest wystarczające do podjęcia pracy na 10 spośród 12 kluczowych stanowisk w branży. Kluczowe stanowiska, na których wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników w ciągu najbliższych 3 lat: • szwaczka – 14% • Krawiec/krawcowa – 13%²⁶.

Większość badanych pracowników (zatrudnionych na kluczowych stanowiskach) jest zadowolona z wykonywania swojej pracy. Taką opinię zadeklarowało aż 90% pracowników biorących udział w badaniu²⁷. Jedynie 4% wszystkich pracowników określiło, że nie są zadowoleni ze swojej pracy. Również pracodawcy są na ogół zadowoleni ze swoich pracowników.

Jak wykazały badania. Najlepiej ocenianymi przez badanych pracowników aspektami pracy są poczucie jej sensu oraz robienie tego, co się lubi. Z tymi odpowiedziami zgodziło się 94% badanych pracowników.

---

²⁶ Raport z badania BBKL Branża mody i innowacyjnych tekstyliów -Wyniki I edycji badań, PARP Warszawa 2022 <https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Branowy-Bilans-Kapitau-Ludzkiego---brana-mody-i-innowacyjnych-tekstyliw---broszura.pdf> [dostęp:22.08.2023]

²⁷ Raport z badania BBKL w branży mody i innowacyjnych tekstyliów, ilościowe badanie pracowników – I edycja 2021 <https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Branowy-Bilans-Kapitau-Ludzkiego---brana-mody-i-innowacyjnych-tekstyliw---broszura.pdf> [dostęp:22.08.2023]

6. Zawody przyszłości w sektorze mody

Powstawanie nowych profesji i popyt na określonych specjalistów determinuje przede wszystkim czynnik społeczny. To właśnie za sprawą potrzeb współczesnych konsumentów rynek zawodów ulega dynamicznym przekształceniom. Nie inaczej jest w branży mody zmienia się zarówno charakter, jak i postrzeganie jej, dlatego niezbędni są wyspecjalizowani fachowcy zajmujący się jej szczegółowymi zagadnieniami. Na które zawody warto zwrócić uwagę? W sektorze przemysłu mody można zaobserwować charakterystyczne zjawiska świadczące zarówno o jego specyfice, jak i o zmianach zachodzących w gospodarce. Jak pisano wcześniej na rynku działają równocześnie przedsiębiorstwa (tzw. fast fashion) oferujące odzież i obuwie w bardzo przystępnych cenach oraz producenci i sprzedawcy szczególnie nastawieni na indywidualne podejście do klienta (tzw. slow fashion). Rośnie znaczenie sprzedaży przez internet, usług około sprzedażowych. Ponadto w sektorze przemysłu mody funkcjonują bardzo innowacyjne przedsiębiorstwa stosujące wysoko zaawansowane technologie. Postęp technologiczny oraz potencjał robotyki i automatyzacji otwierają drogę do nowych i niespotykanych dotąd możliwości zatrudnienia w całym łańcuchu branży TCLF – nie tylko w produkcji, ale także w projektowaniu, marketingu, finansach, logistyce i handlu detalicznym. Sektor TCLF zatrudnia ponad 2 miliony ludzi, a małe i średnie przedsiębiorstwa są motorem napędzającym tworzenie nowych miejsc pracy i innowację, dzięki ich zdolności do dostosowywania się do nowych trendów.

Wszystkie te zmiany rodzą zapotrzebowanie na wykwalifikowaną kadrę oraz kształtowanie się nowatorskich, nieznanych do niedawna zawodów, w których konieczne są nowe kompetencje. Kluczowe dla branży zawody opisane w BBKL ²⁸:

Proces kreacji (projektowanie)

- Projektant odzieży
- Konstruktor odzieży
- Technolog odzieży
- Specjalista ds. innowacyjnych materiałów
- Badacz trendów

Proces produkcji odzieży (szycie)

---

²⁸ Raport z badania BBKL w branży mody i innowacyjnych tekstyliów, ilościowe badanie pracowników – I edycja 2021 <https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Branowy-Bilans-Kapitau-Ludzkiego---brana-mody-i-innowacyjnych-tekstyliw---brozura.pdf> [dostęp:22.08.2023]

- Krojczy
- Szwacz
- Krawiec
- Menadżer ds. produkcji odzieży

Proces zarządzania produktem

- Specjalista ds. marketingu

Proces zarządzania relacjami z klientami

- Specjalista ds. social media
- Specjalista ds. CSR

Różnorodność możliwości zawodowych w branży wyznacza nowe stanowiska rekomendowane w sektorach: tekstylnym, odzieżowym, skórzanym i obuwniczym (TCLF):

➤ PROJEKTANT WZORÓW ODZIEŻY W SYSTEMIE CAD

Projektowanie odzieży oraz współtworzenie kolekcji zgodnie ze stylistyką w systemie CAD. Dobór materiałów, kolorów i akcesoriów do kolekcji. Monitoring jakości wykonania projektu od momentu powstania do produkcji. Śledzenie trendów obowiązujących w modzie.

➤ GRAFIK/GRAFICZKA NADRUKÓW ODZIEŻOWYCH

Grafik nadruków odzieżowych zajmuje się projektowaniem grafik na odzież do nowych kolekcji ubrań. Bierze udział w przygotowaniu założeń projektowych do kolekcji (tematy, kolorystyka, materiały, wzornictwo). Ścisłe współpracuje z Projektantkami, uczestniczy przy sporządzaniu specyfikacji technicznych i komunikacji z dostawcami. Monitoruje jakość wykonania zaprojektowanych ubrań od momentu powstania projektu do produkcji. Tworzenie próbných próbek i prototypów, aby ocenić jakość produktu oraz wprowadzić ewentualne poprawki i udoskonalenia.

➤ TECHNOLOG WŁÓKIENICTWA

Technolog włókiennictwa wykonuje projekty wyrobów włókienniczych, opracowuje dokumentację wyrobów włókienniczych, wykonuje badania parametrów surowców i wyrobów włókienniczych, kontroluje proces wytwarzania i wykończania wyrobów włókienniczych.

➤ TECHNOLOG GARBARSTWA

Wykonuje operacje technologiczne związane z procesem wyprawiania skór; wykonuje czynności związane z konserwacją, magazynowaniem oraz dobieraniem skór surowych i półproduktów skórzanych do poszczególnych partii produkcyjnych; wykonuje renowację skór wyprawionych i wyrobów skórzanych.

➤ PROJEKTANT WZORÓW OBUWIA W 3D

Praca w programach 3D, wirtualne prototypowanie, rozważanie wersji kolorystycznych, wizualizacja pomysłu. Projektowanie produktów zgodnych z linią stylistyki marki obuwia w 3D wraz z przygotowaniem profesjonalnej dokumentacji projektowej. Dobór materiałów, kolorów i akcesoriów do kolekcji. Monitoring jakości wykonania projektu od momentu powstania do produkcji, bieżąca analiza rynku oraz trendów w modzie, współpraca z zagranicznymi dostawcami.

➤ KONSTRUKTOR ODZIEŻY W SYSTEMIE CAD

Do jego obowiązków będzie należało:

- tworzenie szablonów podstawowych w systemie CAD w ścisłej współpracy z projektantką
- przeprowadzanie pomiarów wzorów, wirtualne kreowanie odzieży w systemie 3D,
- sprawdzanie modeli pod względem konstrukcyjnym i nanoszenie poprawek na wzory
- wykonanie dokumentacji techniczno-technologicznej w systemie CAD
- kontrola zgodności wzorów z dokumentacją techniczną i projektową
- dokonywanie przymiarek na modelach

➤ HAFCIARZ

Hafciarz zajmuje się wyszywaniem rozmaitych produktów – najczęściej tekstylnych. Osoba pracująca na tym stanowisku odpowiada m.in. za prawidłowe ustawienie szablonów, regulowanie napięcia nici oraz systematyczną konserwację urządzeń haftujących. Znajomość obsługi komputera. Zadania:

- obsługa oraz konfiguracja maszyn hafciarskich
- bieżąca kontrola pracy urządzeń
- wykonywanie haftów według projektów
- sprawdzanie jakości gotowych wyrobów
- prowadzenie rejestrów działań oraz zużytych materiałów
- współpraca z działem produkcji

➤ DZIEWIARZ / DZIEWIARKA

Wykonywanie ręcznego dziewiarskiego procesu produkcji odzieży lub akcesoriów z wykorzystaniem maszyn dziewiarskich. Przygotowywanie maszyn dziewiarskich poprzez ustawianie odpowiednich parametrów oraz montaż i demontaż części. Praca z różnymi

rodzajami włóczek i nici, dobieranie odpowiedniego materiału do projektowanej części odzieży.

➤ **BARWIARZ DZIANIN**

Pracownik na stanowisku barwiarz zajmuje się obsługą maszyn barwiarek, wkłada dzianiny do maszyn, transportuje za pomocą wózków dzianiny, stosuje środki chemiczne do barwienia.

➤ **PROJEKTANT DODATKÓW SKÓRZANYCH I OBSŁUGA E-COMMERCE**

Zna bieżące trendy mody, Posiada praktykę w tworzeniu i modelowaniu produktu Posiada biegłą znajomość portali społecznościowych i środowiska windows. Współpracuje przy projektowaniu modeli torebek damskich, Monitoring jakości wykonania i zamawiania dodatków kaletniczych. Obsługa procesu sprzedaży w sklepie e-commerce, obsługa systemu post sprzedażowego.

➤ **LABORANT - KOLORYSTA W LABORATORIUM WŁÓKIENNICZYM**

To pracownik wykonujący barwienie barwnikami zawieszinowymi i reaktywnymi ze znajomością procesów barwiarzskich.

➤ **LABORANT / LABORANTKA**

Przeprowadzanie badań chemicznych, fizyko - mechanicznych przędz, sporządzanie oraz prowadzenie dokumentacji badawczej kontrola parametrów przędz nadzór nad wskaźnikami jakościowymi produktów wykonywanie prób produkcyjnych.

Pracodawcy wymagają, aby pracownicy zatrudnieni na poszczególnych kluczowych stanowiskach w branży posiadali doświadczenie zawodowe.²⁹

Zawody między sektorowe

➤ **ANALITYK ŁAŃCUCHA DOSTAW**

Analityk łańcucha dostaw zajmuj się współpracą z dostawcami, analizuje zamówienia zakupowe. Odpowiada za procesy usprawniające, dokumentację zakupową. Pracuje z

---

²⁹ BBKL Branża mody i innowacyjnych tekstyliów -Wyniki I edycji badań, PARP Warszawa 2022
<https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Branowy-Bilans-Kapitau-Ludzkiego---brana-mody-i-innowacyjnych-tekstyliw---brozura.pdf> [dostęp:22.08.2023]

systemami, platformami zakupowymi. Posiada znajomość procesów produkcyjnych i logistycznych. Wymagana jest znajomość języka obcego zawodowego.

➤ MENADŻER DS. ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Podejmuje działania w zakresie planowania, wdrażania i nadzorowania działań związanych ze zrównoważonym rozwojem. Pracownicy odpowiedzialni za obszar ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu mający na celu generowanie korzyści ekonomicznych, ekologicznych i społecznych w firmie. Zajmują się zrównoważonymi łańcuchami dostaw, analizą cyklu życia i gospodarką obiegu zamkniętego w branży.

➤ SPECJALISTA DS. DIGITAL MARKETINGU

Specjalista ds. digital³⁰ marketingu prowadzi działania pozwalające na reklamowanie produktów i usług w sektorze w kanałach cyfrowych w Internecie min.:

- pozycjonowanie,
- Google Ads,
- Content marketing,
- media społecznościowe,
- lokalna widoczność w Google.

➤ SPECJALISTA DS. MARKETINGU

Posiada wiedzę z zakresu branży modowej Potrafi zaplanować pracę zespołów produkcyjnych (finansowanie projektów, kosztorysy, opłacalność inwestycji) Potrafi budować i zarządzać portfolio marek. Potrafi posługiwać się językami obcymi (w szczególności językiem angielskim). Posiada wiedzę z zakresu marketingu, sprzedaży, reklamy.

➤ ANALITYK PROCESÓW PRODUKCYJNYCH

Analitik procesów produkcyjnych realizuje zadania takie jak:

- tworzenie raportów dotyczących procesów produkcyjnych w celu optymalizacji bieżącej produkcji w sektorze,
- bieżąca analiza zużycia surowców, materiałów, wyrobów gotowych i opakowań,
- analiza zużycia mediów,

---

³⁰ Digital --- digitalizacja --- cyfryzacja --- marketing cyfrowy.

- sporządzanie analiz ad hoc,
- prowadzenie analiz efektywności realizowanych cykli produkcyjnych,
- przygotowywanie analiz strat produkcyjnych i wskaźników dla poszczególnych Obiektów Produkcyjnych oraz Zakładu jako całości,
- przedstawianie wniosków i propozycji optymalizacji kosztów oraz zwiększenia efektywności produkcji na podstawie przeprowadzonych analiz dla sektora.

➤ KUPIEC MODY

Współpraca z bieżącymi i poszukiwanie nowych dostawców, prowadzenie negocjacji i kontraktów w ramach przypisanych zamówień, monitorowanie zamówień, kontrolowanie i nadzorowanie jakości tworzonych produktów, dbałość o terminowość dostaw i dokumentację związaną z zakupami towarów, realizacja planów zakupowych.

➤ ASYSTENT / ASYSTENTKA KUPCA MODY

Współpraca z kupcem i zespołem podczas procesu przygotowania i realizacji zamówień produktów marki. Komunikacja z dostawcami produktów (głównie mailowa w różnych językach). Wprowadzanie danych do systemów i dbanie o poprawność dokumentacji. Sprawdzanie terminów i jakości dostaw produktów. Udział w przeglądach kolekcji.

➤ PROJEKTANT WZORNICTWA PRZEMYSŁOWEGO

To pracownicy przygotowani do samodzielnej praktyki projektowej lub do pracy w interdyscyplinarnym zespole projektowym, prowadzenia prac naukowo-badawczych.

Projektant wzornictwa przemysłowego opracowuje projekty różnego rodzaju wzorów przemysłowych w danym sektorze przedmiotów powszechnej konsumpcji takich jak: odzież, buty, meble, itp., zajmuje się tworzeniem pojedynczych projektów dla różnych klientów; ponadto taki projektant zajmuje się:

- projektowaniem innowacyjnych produktów
- przygotowaniem egzemplarzy próbnych projektu
- kontaktem z klientem, dla którego wykonywany jest produkt
- opracowaniem projektów w programach 3D
- monitorowaniem rynku w danym sektorze, na którym ma wejść produkt, tendencji, zmian, rozwoju
- przygotowaniem specyfikacji technicznej produktu
- przygotowaniem koncepcji produktu
- wdrażaniem produktu na rynek.

➤ MENADŻER DS. KOMUNIKACJI BRANŻY MODY

Menadżer ds. komunikacji branży mody studiuje praktykę komunikacji wizualnej jako centralny punkt do formułowania odpowiedzi na zmiany społeczne, polityczne i technologiczne, a także potrzeby współczesnych konsumentów. Koncentruje się na generowaniu koncepcji, proponowaniu pomysłów i iteracyjnym projektowaniu, które są zorientowane zarówno na globalne, jak i lokalne aspekty designu przyszłości. Daje również dogłębną wiedzę nt. projektowania komunikacji, w tym także projektowania graficznego oraz typografii i projektowania interfejsów przy wykorzystaniu innowacyjnych technologii cyfrowych.

➤ KIEROWNIK DS. JAKOŚCI

Kreowanie i zarządzanie polityką jakości w firmie, TQM, zarządzanie procesami, zarządzanie przez jakość, Zarządzanie podległym zespołem Działu Kontroli Jakości, Nadzór nad opracowywaniem specyfikacji technicznych produktów pod względem wymaganych norm technicznych i jakościowych, tworzenie harmonogramu badań wyrobów . umiejętnościami niezbędnymi do efektywnego zarządzania modą, sektorem modowym oraz organizowania komercyjnych i niekomercyjnych imprez modowych, czy eventów.

➤ SPRZEDAWCA W SKLEPIE INTERNETOWYM- E-COMMERCE

Obsługa sklepu internetowego z wyrobami odzieżowymi, wizualizacja produktów wprowadzanych do sprzedaży, fotografowanie produktów (packshoty) i retusz zdjęć na potrzeby druku i Internetu, wsparcie Klienta w procesie zamówień, aktualizowanie oferty sklepu, tworzenie kreacji marketingowych, wsparcie i rozwój platformy sklepowej.

➤ PRODUCT MANAGER

Współpracuje z zespołem wykonującym projekty i prototypy, a później właściwe produkty. Zarządza cyklem życia produktu, ustala czas wejścia produktu na rynek, czas wycofania produktu z rynku i zastąpienia go kolejnym. Planuje i optymalizuje koszty produkcji, ustala poziom ceny, analizując otoczenie konkurencyjne i badając rynek.

Pracownicy o wysoko rozwiniętych kompetencjach społecznych są znacznie bardziej doceniani na rynku pracy. Rekomenduje się aby pracodawcy zapewniali pracownikom

szkolenia pozwalające na podniesienie poziomu posiadanych przez nich kompetencji miękkich.³¹

Podsumowanie

Pracodawcy zgadzają się, że najważniejszym wyzwaniem społecznym dla przyszłości branży jest dostosowanie produkcji do odpowiednich standardów ekologicznych ze względu na wymogi prawne (wprowadzanie kwestii związanych z GOZ) oraz preferencje klientów. Dużym wyzwaniem będzie uwzględnienie w procesie produkcji kwestii związanych ze sprawiedliwym handlem.

Ponadto pracodawcy są zdania, że wyzwaniem będzie reorientacja produkcji w kierunku produkcji odzieży droższej, ale o wysokiej jakości.

Rekomendacje:

- Pracodawcy sektora mody oczekują od pracowników kompetencji społecznych postrzeganych jako rozwinięta w toku uczenia się zdolność do kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
- Kształcenie zawodowe praktyczne, uwzględniające najnowsze trendy w branży jest niezbędne i stanowi wyznacznik przygotowania przyszłych kadr dla sektora.
- Branżowe Centra Umiejętności to publiczna lub niepubliczna placówka umożliwiająca uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych. BCU jednostka mogąca prowadzić przygotowanie kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach poprzez zapewnienie przestrzeni dla innowacyjnej i trwałej współpracy biznesu z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego.
- Należy zapewnić nauczycielom szerszy dostęp do szkoleń branżowych, szczególnie z zakresu umiejętności praktycznych i wykorzystywania nowych technologii, realizowanych bezpośrednio u wiodących na rynku przedsiębiorców z branży modowej.

---

³¹ BBKL Branża mody i innowacyjnych tekstyliów -Wyniki I edycji badań, PARP Warszawa 2022
<https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/Branowy-Bilans-Kapitau-Ludzkiego---brana-mody-i-innowacyjnych-tekstyliw---brozura.pdf> [dostęp:22.08.2023]

- Modelowa współpraca szkół z uczelniami w efekcie prowadzi do przygotowania na rynek pracy absolwentów, posiadających nie tylko wiedzę teoretyczną, ale także praktyczne umiejętności i kompetencje społeczne, niezbędne do sprawnego poruszania się po rynku pracy.
- Wspólne działania szkół branżowych z uczelniami wyższymi i pracodawcami przekładają się na wyrazistą wizję zawodową absolwentów, przyszłych pracowników branży mody. Już na poziomie szkoły branżowej uczniowie mogą sprawdzić, jak wygląda edukacja na wyższym szczeblu, co pozwala im bardziej świadomie podejmować decyzje o dalszej edukacji i podjęciu pracy. Praktyczne działania pomiędzy podmiotami systemu edukacji, w tym zajęcia dla uczniów prowadzone przez wykładowców uczelni oraz szkolenia dla nauczycieli, przekładają się na podniesienie poziomu kształcenia zawodowego i skuteczniejsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy oraz samozatrudnienia.
- Studia w zakresie zarządzania, środowiska, nowych technologii, odpowiedzialności społecznej i w zakresie opracowywania strategii biznesowych z uwzględnieniem ESG to kierunki stworzone w odpowiedzi na rosnące potrzeby rynku w zakresie zarządzania przedsiębiorstwami z uwzględnieniem kwestii związanych z odpowiedzialnością społeczną i środowiskową.
- Pracodawcy wymagają, aby pracownicy zatrudnieni na poszczególnych kluczowych stanowiskach w branży posiadali doświadczenie zawodowe.
- Konkretnie zapotrzebowanie na kompetencje przyszłości powinno być wyznacznikiem wprowadzania zmian w kształceniu zawodowym w szkołach. Uczniowie techników i szkół branżowych przemysłu mody oprócz wiedzy zawodowej muszą zostać wyposażeni w kompetencje, które pozwolą im odnaleźć się na rynku pracy określanego mianem 4.0.
- Pracownicy o wysoko rozwiniętych kompetencjach społecznych są znacznie bardziej doceniani na rynku pracy. Rekomenduje się aby pracodawcy zapewniali pracownikom szkolenia pozwalające na podniesienie poziomu posiadanych przez nich kompetencji miękkich.